

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)
Кафедра сучасної української мови

(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Основи синтаксичної номінації

(укажіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова компонента

(указати)

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»

(назва програми)

Спеціальність

035 Філологія

(указати: код, назва)

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

(указати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

філологічний факультет

назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за ОПП

Мова навчання

українська

(указати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

Олена КУЛЬБАБСЬКА, доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри сучасної української мови

(указати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=FyMFKPYAAAAJ&view_op=list_works&cstart=20&pagesize=20

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)

Контактний тел.

58-48-32

E-mail:

o.kulbabska@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4968>

Персональний сайт науковця

<https://kulbabska.com/news/dystantsiina-osvita>

Консультації

понеділок із 16.00 до 17.00 (очні / дистанційні)

1. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ (призначення навчальної дисципліни)

Вивчення синтаксичних одиниць української мови в плані номінації тільки-но розпочинається в українському мовознавстві (хоча загалом із теорією номінації студенти ознайомилися на курсі „Лексикологія”). Проте найновіші напрацювання в галузі денотативної та референційної семантики зумовили потребу ознайомлення магістрантів із системним вивченням номінативного аспекту синтаксичних одиниць, їх взаємозв'язку в процесі структуруванні різностильових текстів. Теорія синтаксичної номінації тісно пов'язана з теорією номінативної деривації та кореферентності, варіантності й синоніміки синтаксичних одиниць..

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: ознайомити магістрантів з основами теорії синтаксичної номінації, з ономазіологічними характеристиками частин мови, що зумовлюють особливості синтаксування речень і зв'язних текстів, з актуальними проблемами формально-семантичних співвідношень у синтаксис та синтаксичної синонімії й кореферентності.

Практичне значення курсу вільного вибору циклу загальної (професійної) підготовки полягає в засвоєнні сучасних теоретичних знань з ономазіології, синтаксичної семантики, номінативної деривації, що сприятиме підготовці аспірантів, які досліджуватимуть українську мову в річищі антропоцентризму, стане в пригоді майбутнім викладачам філологічних дисциплін у закладах передвищої та вищої освіти, сприятиме збагаченню їхнього зв'язного мовлення.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ. ОК9 Загальне мовознавство, **ВК4.5.** Лексична номінація в соціокультурному аспекті

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

4.1. Компетенції:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК–7: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК–9: Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК–1: Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК–8: Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

4.2. Програмні результати навчання (ПР):

ПР–6: Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПР–7: Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПР–9: Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПР–11: Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПР–12: Дотримуватися правил академічної доброчесності.

У результаті засвоєння програмового матеріалу магістрант / магістрантка повинні:
знати:

- номінативні аспекти мовленнєвої діяльності загалом та синтаксичних одиниць української мови зокрема;
- різні підходи до поняття про лексичну й синтаксичну номінації;

- визначення термінопонять „номінативна діяльність мовця”, „номінативна деривація”, „корелативність”, „функціональна еквівалентність (варіантність)”, „ситуація”, „пропозиція”;
- відмінності в поняттях „лексична / граматична синонімія”, „варіантність / варіативність”;
- типологію синтаксичних одиниць (синтаксем, простих речень, складних речень, дискурсивних висловлень);
- механізми предикації в процесі структурування різнорангових одиниць;
- ономасіологічні особливості частин мови;
- вияви формальних видозмін синтаксичних одиниць, зокрема модифікаційних і транспозитивних;
- обґрунтування варіантності синтаксичних конструкцій, зумовлених зміною структури висловлень унаслідок інтерверсії, семантичної компресії компонентів та ускладнення пропозитивних значень;
- основні функції варіантних синтаксичних одиниць у різностильових текстах української літературної мови та в живому усному мовленні.

уміти:

- використовувати отримані теоретичні знання на практиці;
- ефективно вести науковий пошук з обраною для дослідження проблемою;
- визначати номінативні відмінності синтаксичних одиниць у процесі структурування фраз;
- називати співвідносні засоби вираження різних семантико-синтаксичних відношень;
- добирати ілюстративний матеріал для словникових статей синтаксичного словника;
- правильно оформляти наукову роботу.

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	I	4	120	16	14	-	-	90	-	залік
Заочна	I	I	4	120	4	4	-	-	112	-	залік

5.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні проблеми теорії синтаксичної номінації												
Тема 1. Предмет і завдання курсу „Основи синтаксичної номінації”.	8	2	-	-	-	6	15	-	-	-	-	15	

Тема 2. Синтаксичні одиниці в аспекті номінації	18	2	2	-	-	14	18	2	-	-	-	16
Разом за ЗМ1	26	4	2	-	-	20	33	2	-	-	-	31
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Варіантність і кореферентність синтаксичних одиниць											
Тема 1. Поняття про референційний зміст висловлень.	18	2	2	-	-	14	16	-	-	-	-	16
Тема 2. Синтаксична номінація і кореферентність.	18	2	2	-	-	14	18	-	2	-	-	16
Тема 3. Синтаксична номінація і синтаксична синонімія.	22	4	4	-	-	14	18	2	-	-	-	16
Тема 4. Основні тенденції, що зумовлюють варіантність і формально-семантичні співвідношення синтаксичних одиниць.	18	2	2	-	-	14	18	-	2	-	-	16
Тема 5. Модифікаційні та транспозиційні співвідношення в системі синтаксем.	18	2	2	-	-	14	17	-	-	-	-	17
Разом за ЗМ 2	94	12	12	-	-	70	87	2	4	-	-	81
<i>Усього годин</i>	120	16	14	-	-	90	120	4	4	-	-	112

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні проблеми теорії синтаксичної номінації		
1	<p><i>Тема 1.</i> Предмет і завдання курсу. Мова як духовна категорія в педагогічній освіті.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1. Підготуйте реферативну доповідь і мультимедійну презентацію на одну із запропонованих тем: 1. „Номінативно-репрезентативна (виражальна) функція мови“. 2. „Номінативні аспекти мовленнєвої діяльності“. 3. „Науковий доробок сучасних українських ономазіологів“ (персоналія на вибір магістранта / магістрантки).</p> <p>2. Окресліть актуальність, об’єкт, предмет і завдання курсу „Основи синтаксичної номінації“, його теоретичне і практичне значення. Укладіть бібліографію друкованих і</p>	6

	електронних видань з проблематики вибіркового курсу. <i>Кількість балів – 12.</i> <i>Форма контролю – доповідь / повідомлення, презентація результатів дослідження, укладена бібліографія, робота в групах.</i>	
2.	<i>Тема 2. Синтаксичні одиниці в аспекті номінації.</i> <i>Завдання:</i> 1. Уявіть себе в ролі викладача курсу „Основи синтаксичної номінації”. Розпрацюйте для студентів-філологів теоретичний контент з теми „Синтаксичні одиниці в аспекті номінації”. 2. Лексикографічна робота. Розпочніть укладання власного „Словника-довідника лінгвістичних термінів з проблем синтаксичної номінації”. 3. Робота з таблицею. Об’єднайтесь у малі групи й на основі рекомендованої літератури заповніть таблицю „Порівняльна характеристика лексичної та синтаксичної номінацій”. <i>Кількість балів – 14.</i> <i>Форма контролю – рольове моделювання в групах, укладання термінологічного словника, робота з графічним матеріалом.</i>	14
Змістовий модуль 2. Варіантність і кореферентність синтаксичних одиниць		
3.	<i>Тема 1. Поняття про референційний зміст висловлень.</i> <i>Завдання:</i> Візьміть активну участь в інтерактивному лінгвістичному колоквіумі „Референційний зміст висловлень: досягнення та перспективи дослідження”. <i>Кількість балів – 10.</i> <i>Форма контролю – доповідь під час колоквіуму, мультимедійна презентація.</i>	14
4.	<i>Тема 2. Синтаксична номінація і кореферентність.</i> <i>Завдання:</i> Візьміть участь у засіданні дискусійного клубу „Синтаксична номінація та кореферентність: точки перетину”. <i>Кількість балів – 10.</i> <i>Форма контролю – розв’язання проблемних і творчих завдань, колективна робота.</i>	14
5.	<i>Тема 3. Синтаксична номінація і синтаксична синонімія.</i> <i>Завдання:</i> 1. Окресліть науковий доробок сучасних граматистів – викладачів провідних ЗВО України та представників академічних наукових шкіл – у дослідженні проблем кореферентності, варіантності й синоніміки синтаксичних одиниць (персоналія на вибір магістранта).	14

	2. Доберіть завдання для ефективної організації самостійної роботи магістрантів-філологів з теми „Синтаксична номінація, кореферентність одиниць синтаксису й синтаксична синонімія“. До кожного завдання підготуйте зразок виконання. <i>Кількість балів – 10.</i> <i>Форма контролю – аналітичний звіт, практичні, індивідуальні та самостійні завдання.</i>	
6.	<i>Тема 4. Основні тенденції, що зумовлюють варіантність і формально-семантичні співвідношення синтаксичних одиниць.</i> <i>Завдання: Проектна діяльність магістрантів „Основні причини й тенденції, що зумовлюють варіантність і формально-семантичні співвідношення синтаксичних одиниць“.</i> <i>Кількість балів – 10.</i> <i>Форма контролю – презентація проекту</i>	14
7.	<i>Тема 5. Модифікаційні та транспозиційні співвідношення в системі синтаксем.</i> <i>Завдання: Заповніть таблицю „Формально-синтаксичні співвідношення між різноранговими синтаксичними одиницями в українській мові“, проілюструвавши кожне теоретичне твердження конкретними прикладами.</i> <i>Кількість балів – 8.</i> <i>Форма контролю – робота з інформаційними джерелами та графічним матеріалом.</i>	14
	Модульні контрольні роботи – 26	
	Всього – 100	

Кількість набраних студентом балів множиться на коефіцієнт 0,5.

5.6. Індивідуальні завдання

Перелік контрольних запитань і тем реферативних доповідей із вибіркової компоненти „Основи синтаксичної номінації“

№	Назва теми
1.	Предмет і завдання спецкурсу. Синтаксична номінація (наукові засади).
2.	Номінація: широке і вузьке розуміння.
3.	Лексична і синтаксична номінація. Яка відмінність між ними?
4.	Синтаксична номінація і номінативна деривація.
5.	Номінативно-репрезентативна (виражальна) функція мови.
6.	Номінативні аспекти мовленнєвої діяльності.
7.	Синтаксичні одиниці в аспекті номінації.

8.	Проблема похідності в синтаксисі (історична похідність і дериваційна).
9.	Основні причини мовних змін: зовнішні (загальномовні) та внутрішньомовні.
10.	Варіантність і синонімія мовних знаків.
11.	Варіантність мовних одиниць як наслідок історичного розвитку.
12.	Лексична і граматична синонімія. Яка відмінність між ними?
13.	Основні тенденції, що зумовлюють варіантність синтаксичних одиниць.
14.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до уточнення, увиразнення існуючих засобів.
15.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до диференціації членів речення.
16.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до конкретизації мовних засобів.
17.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до мовної економії та спрощення синтаксичної структури.
18.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені тенденцією до підвищення експресивності мовних засобів.
19.	Формально-семантичні співвідношення, зумовлені актуальним членуванням речення (висловлення).
20.	Поняття пропозиції у синтаксичній номінації. Основна (базова) і другорядна пропозиція в реченні.
21.	„Стягнена" пропозиція та її види у простому реченні (семантично-неелементарному).
22.	Інфінітиви як засіб стягненої пропозиції у поліпропозитивному реченні (семантично неелементарному).
23.	Дієприкметники як засіб стягненої пропозиції у поліпропозитивному реченні.
24.	Дієприслівники як засіб стягненої пропозиції у поліпропозитивному реченні.
25.	Номіналізація як спосіб стягненої пропозиції (віддієслівні та віддієприкметникові іменники).
26.	Актуалізація оцінних компонентів як спосіб поліпропозитивного ускладнення речення.
27.	Зміст поняття „інтелектуальне моделювання події" у теорії синтаксичної номінації.
28.	Співвідношення морфологізованих (спеціалізованих) і

	неморфологізованих засобів номінації членів речення.
29.	Поняття про кореферентність у світлі синтаксичної номінації. Типи кореферентних співвідношень у синтаксисі.
30.	Синоніміка підметів.
31.	Синоніміка присудків.
32.	Синоніміка означень.
33.	Синоніміка додатків.
34.	Синоніміка засобів вираження присвійності.
35.	Синоніміка обставин місця.
36.	Синоніміка обставин часу.
37.	Синоніміка обставин мети.
38.	Синоніміка обставин способу дії.
39.	Синоніміка обставин причини.
40.	Синоніміка обставин допусту.
41.	Синоніміка односкладних речень (різних типів).
42.	Синоніміка односкладних і двоскладних речень.
43.	Синоніміка речень з однорідними членами речення.
44.	Синоніміка речень з дієприслівниковими зворотами.
45.	Синоніміка складних речень (ССР, СПР).
46.	Синоніміка складних речень (різних типів СПР між собою).
47.	Синоніміка складних сполучникових і безсполучникових речень.
48.	Синоніміка конструкцій прямої і непрямой мови.
49.	Синоніміка парцельованих (приєднаних) конструкцій на рівні тексту.
50.	Види роботи з синтаксичними синонімами на уроках української мови в школі.

6. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Механізм оцінювання результатів навчальної діяльності студентів оприєвнено в засадничих документах Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича – у «Положенні про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», «Положенні про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів» (<https://drive.google.com/file/d/1kHg1Wh84yGmLqTIYdQO0e7m38qCrSmcR/view>).

З-поміж критеріїв контролю й оцінювання навчальних досягнень магістрантів релевантними є:

– систематичність (*основні показники критерію* – регулярне відвідування лекцій і практичних занять, вчасне виконання завдань самостійної та індивідуальної робіт, написання модульних контрольних робіт за узгодженим графіком тощо);

– активність (*основні показники критерію* – ініціативність, творчий підхід, якість підготовки до лекцій і практичних занять, високий / достатній рівень виконання завдань самостійного характеру);

– результативність (*основні показники критерію* – високий / достатній рівень засвоєння теоретичного матеріалу, уміння застосувати сформовані знання на практиці та під час науково-дослідницької роботи).

Система оцінювання знань, умінь і навичок є накопичувальною, тобто складається із суми балів за різними видами здійсненого контролю).

Підсумкова (загальна) оцінка навчальної дисципліни – сума оцінок (балів), одержаних за виконання самостійної роботи, результатів модульного контролю та за виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (за яке магістрант отримати 10 балів за умови наявності менше 35 балів за поточні види практичної / самостійної роботи). Підсумкову оцінку виставляють після вивчення навчальної дисципліни в повному обсязі і «виводять» як суму проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної/самостійної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (іспит) – 40 балів.

Політика оцінювання: Роботи, що їх магістрант / магістрантка здає з порушенням установлених для академгрупи термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається лише з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у наукових заходах або програмі подвійного дипломування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн-формі за погодженням із деканом факультету).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт й іспиту заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

6.1 Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6.2. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюємо з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей (як це передбачає диференційований підхід в організації навчального процесу).

„Відмінно” (А) – студент вільно й у повному обсязі володіє програмовим матеріалом, уміє безпомилково визначити синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити граматичні особливості; уміє аналізувати мовні й позамовні явища, закономірності, порівнює, систематизує, конкретизує їх; робить власні висновки на ґрунті спостережень, моделює мовні та позамовні поняття, закономірності; прогнозує подальший розвиток мовних явищ; застосовує раніше засвоєні знання та вміння в нову ситуацію; самостійно обирає аспект запропонованої теми, висловлює власну позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами; володіє нормами української літературної мови; усне та письмове висловлювання студента вирізняється стильовою виразністю та комунікативною доцільністю. Крім того, слухач курсу старанно виконав усі завдання, запропоновані для самостійного вивчення; виконав ІНДЗ, глибоко розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 90–100.

„Добре” (В) – студент вільно володіє теоретичним матеріалом курсу, уміє вправно визначити морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити процеси, що в ній відбуваються; уміє аналізувати мовні й позамовні явища, закономірності, порівнює, систематизує, конкретизує їх; робить власні висновки на ґрунті спостережень, моделює мовні та позамовні поняття та закономірності; прогнозує подальший розвиток мовних явищ; застосовує раніше вивчені знання і вміння в нову ситуацію; обирає самостійно аспект запропонованої теми, висловлює власну позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами; володіє нормами української літературної мови; усне та письмове висловлювання студента вирізняється стильовою виразністю та комунікативною доцільністю. Попри те, під час конкретного аналізу студент допускає: 1) незначні неточності, що не впливають на загальний результат; 2) окремі похибки та неточності, які не впливають на загальну стрункість знань і засвідчують розуміння теоретичного і практичного матеріалу. Крім того, слухач курсу частково володіє відповідною науковою термінологією; досить активно готувався до практичних занять; загалом добре опрацював питання самостійного вивчення; розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 80–89.

„Добре” (С) – студент загалом володіє програмовим матеріалом курсу, уміє визначити морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити процеси, що в ній відбуваються; за аналізу мовних й позамовних явищ допускає окремі незначні помилки; моделює мовні та позамовні поняття, явища та закономірності, проте власні висновки на ґрунті спостережень спричиняють труднощі; не завжди послідовно застосовує раніше засвоєні знання в новій ситуації; допускає окремі неточності в термінології, окремі похибки та неточності в доборі ілюстративного матеріалу, які не впливають на загальний результат, проте засвідчують часткове розуміння ним теоретичного і практичного матеріалу. Мовлення студента відзначається деякими порушеннями літературних норм української мови. Крім того, слухач курсу виявляє обізнаність із конкретної теми і те, що він частково засвоїв рекомендовані до кожної теми джерела і спеціальну літературу; розкриває, але не в повному обсязі, питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 70-79.

„Задовільно” (D) – студент досить поверхнево володіє програмовим матеріалом курсу, уміє визначити деякі морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, але не може пояснити процеси, що в ній відбуваються; за аналізу мовних й позамовних явищ допускає серйозні помилки, неточності в термінології, помилки в доборі ілюстративного

матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами; не завжди послідовно застосовує раніше засвоєні знання в новій ситуації. Мовлення студента відзначається порушеннями літературних норм української літературної мови. Загалом студент володіє мінімальними знаннями, що дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції, попри те, неповно розкриває спеціальні питання, закономірності, не зовсім точно трактує поняття і терміни. Практичний аналіз тексту виконує взагалі правильно, однак допускає суттєві неточності. Крім того, слухач курсу демонструє фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, які розглядали під час лекцій та роботи на практичних заняттях; обмежується мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводить себе під час роботи на практичних заняттях, не виявляє належних навичок у ході мовного розбору речень і тексту й бажання до самостійної роботи; частково розкриває питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 60–69.

„Задовільно” (E) – студент поверхнево володіє програмовим матеріалом курсу, здебільшого вміє визначити деякі морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, але не може пояснити процеси, що в ній відбуваються; аналіз мовних й позамовних явищ спричинює труднощі; не вміє застосувати раніше засвоєні знання в новій ситуації; плутається в термінології, допускає грубі помилки в доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами. Мовлення студента відзначається грубими порушеннями літературних норм української мови; практичний аналіз мовного матеріалу виконує, однак допускає суттєві неточності й грубі фактичні помилки. Загалом студент володіє мінімальними знаннями, що дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції. Крім того, слухач курсу демонструє фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що їх розглядали під час лекцій та роботи на практичних заняттях; обмежується опосередкованим вивченням програмового матеріалу та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводить себе на практичних заняттях, не виявляє належних навичок у ході мовного розбору речень і тексту й бажання до самостійної роботи; вибірково розуміє питання, що їх винесено на підсумковий модуль-контроль.

Загальна сума балів: 50–59.

„Незадовільно з можливістю повторного складання” (Fx) – студент поверхово володіє програмовим матеріалом курсу, не уміє визначити більшість морфологічних і синтаксичних явищ сучасної української мови, пояснити процеси, що в ній відбуваються; аналіз мовних й позамовних явищ не виконує; не вміє застосувати раніше засвоєні знання в новій ситуації; допускає грубі помилки в доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами; мовлення студента відзначається грубими порушеннями літературних норм української мови. Студент не володіє термінологією, не розуміє значень конкретних теоретичних і практичних питань. Обсяги теоретичних знань і практичних навичок такого студента не достатні для виконання фахових обов'язків. Окрім того, слухач курсу не відвідував частину лекційних та практичних занять; пасивно поводить себе на практичних заняттях, не виявив бажання до самостійної роботи; не опрацював рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтується в програмовому матеріалі; не розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 35–49.

„Незадовільно з обов'язковим повторним курсом” (F) – студент демонструє повне незнання програмового матеріалу; потребує повторного вивчення курсу. Крім того, магістрант не відвідував лекційних і практичних занять; не виявив бажання до самостійної роботи, не опрацював рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються у виучуваних мовних явищах; не бажав відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу; цілковито не розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 1–34.

6.3. Розподіл балів, які отримують магістранти (для контролю та самоконтролю роботи студента)

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
5	10	5	10	10	10	10		

7. Засоби оцінювання

- контрольні роботи (поточні та модульні);
- стандартизовані тести закритого типу й тестові завдання відкритого типу;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі тощо);
- аналітичні огляди науково-методичної літератури;
- реферати з актуальних проблем ономаціології;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.
- участь в інтерактивному лінгвістичному колоквиумі / дайджесті, круглих столах тощо.

8. Форми поточного та підсумкового контролю

- під час виконання практичних завдань на модульних контрольних робіт;
- індивідуальну та групову (в парах і групах) роботу;
- фронтальне усне опитування, моніторинг рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
- блиц-опитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, есе, доповіді, тези, термінологічні диктанти тощо);
- ведення термінологічного словника;
- практичні, індивідуальні та самостійні завдання;
- робота з діаграмами, графіками, схемами, таблицями;
- розв'язання проблемних і творчих завдань;
- проєктна діяльність;
- взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль;
- тестові завдання;
- оцінювання домашніх завдань;
- діагностика результатів самостійної роботи;
- проведення модульних контрольних робіт.

Вид семестрового контролю: модульні контрольні роботи, залік.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення вибіркової дисципліни

Гуйванюк Н. В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць : [монографія] / Н. В. Гуйванюк. Чернівці : Рута, 1999. 336 с.

Гуйванюк Н. В., Кульбабська О. В., Кардащук О. В. Синтаксис сучасної української мови. Схеми і таблиці : навч. посібник / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кардащук, О. В. Кульбабська. Чернівці : Рута, 1999. 109 с.

Гуйванюк Н. В., Кульбабська О. В. Складні ускладнені речення (Теоретично-практичний блок) : рекомендований МОН України як навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. /Н.В. Гуйванюк, О.В. Кульбабська. Чернівці : Рута, 2003. 143 с.

Гуйванюк Н. В., Кульбабська О. В. Сучасна українська мова : Схеми та зразки мовних розборів. Лінгвометодичні коментарі. Тренувальні вправи та контрольні завдання. Система орієнтирів для самостійної роботи : [навч.-методичний посібник]. Чернівці : Рута, 2004. 168 с.

Кульбабська О. В. Категорійна структура вторинної предикації: модульний курс : навч. посібн. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 268 с.

Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 672 с.

Кульбабська О. В. Вторинна предикація та засоби її вираження у простому реченні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* : зб. наук. праць. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2006. Вип. 27. С. 108–111.

Кульбабська О. В. Імплицитна предикація в поетичному тексті. *Актуальні проблеми дослідження граматики та лексикології* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Вінниця, 4–5 жовтня 2006 р.) / МОН України, Вінницький держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського; ред. кол. : П. С. Дудик та ін. Вінниця : ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2006. С. 47–51.

Кульбабська О. В. Прикметник як вторинний предикат у структурі українських паремій. *Філологічні науки* : зб. наук. праць / ред. кол. : В. В. Герман (відп. ред.) та ін. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. С. 63–68.

Кульбабська О. В. Ситуація як денотат речення-висловлення. *Семантика мови і тексту* : матеріали ІХ Міжнародної наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 26–28 вересня 2006 р.); ред. кол. : В. І. Кононенко (голова) та ін. Івано-Франківськ : ВДВЦІТ, 2006. С. 60–63.

Кульбабська О. В. Ономазіологічне узгодження засобів предикації в простому реченні. *Науковий вісник Чернівецького університету* : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. Вип. 661–662 : *Слов'янська філологія*. С. 101–111.

Кульбабська О. В. Поняття вторинної предикації в тлумаченні С. Смаль-Стоцького: історія і сучасність. *Науковий вісник Херсонського державного університету* : зб. наук. праць / гол. ред. : В. Олексенко. Херсон : ХДУ, 2015. Вип. 22. С. 27–33. (Серія: Лінгвістика).

Кульбабська О. Синтаксичне структурування висловлень крізь призму антропо- та егоцентризму // *Мова та мовлення: фундаментальні парадигми розвитку = Language and Speech: Fundamental Paradigms Development* : колективна монографія / за ред. : Калинюк Т. В., Бондарчук Т. В. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня „Рута”», 2021. – С. 141–160.

[https://dSPACE.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1090/1/Huszt Lechner The-role-of-context-in-creating-meaning.pdf](https://dSPACE.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1090/1/Huszt%20Lechner%20The-role-of-context-in-creating-meaning.pdf)

Кульбабська О. Робота з перекладними текстами як засіб виформування синтаксичної компетентності студентів-філологів. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики* : кол. монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 183–193. – Ел. ресурс: http://dSPACE.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19644/1/18_Kulbabska.pdf

Кульбабська О. В. Лексикографічний порадник із проблем валентно зумовленого керування дієслів сучасної української мови (*Рецензія на книгу*: Колібаба Л. М. Словника дієслівного керування / Лариса Колібаба, Валентина Фурса. – К. : Либідь, 2016. – 656 с.)). *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта* : наук. зб. / ред. кол. (філологічна) : М. С. Тимошик та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний університет, ред.-видав. відділ, 2018. Вип. XV. С. 366–368. (Серія історична та філологічна). Режим доступу:

<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/2065/Ivan-Ohienko-and-modern-science-and-education-%20Philology-Series.-Issue-XV.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Кульбабська О. В. Словник синтаксем української мови в контексті сучасної слов'янської лексикографії. *Граматичний простір сучасної лінгвоукраїністики. Катерині Григорівні Городенській* : науковий збірник / Національна академія наук України; Ін-т української мови НАН України : Н. Г. Горгалюк, Л. М. Колібаба, В. М. Фурса. К. : Вид-чий дім Дмитра Бурого, 2019. С. 214–222. (Серія „Глибини рідної мови”).

Кульбабська О. Категорія предикації як універсалія семантичної двучленності славянського простого предлошення // *Innovative pathway for the development of modern philological sciences in Ukraine and EU countries* : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. Р. 493–519. – Ел. ресурс: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/207/5737/12017-1>

Kulbabska O. V., Shatilova N. O. EVERYDAY CULTURE OF PEOPLE FROM BUKOVYNA: LEXICOGRAPHIC PROFILE // Innovative pathway for the development of modern philological sciences in Ukraine and EU countries : Collective monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2021. Volume 1. P. 365–381. – DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-031-5-22>.

Синтаксис української мови: на перетині традицій та інновацій. Ніні Василівні Гуйванюк : колективна монографія ; за заг. ред. *О. В. Кульбабської*. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 592 с. – Ел. ресурс:

<https://kulbabska.com/news/na-knyzhkovii-polytsi/295-syntaksys-ukrainskoi-movy>

7.1. Базова (основна) література

Арутюнова Н. Д. Номинация события и актуализация высказывания // Общее языкознание: Внутренняя структура языка : кол. монографія. М., 1972. С. 318–320.

Арутюнова Н. Д. О номинативном аспекте предложения. *Вопр. языкознания*. 1971. № 6. С. 63–73.

Брицын В. М. Сопоставительное исследование синтаксических синонимов в русском и украинском языках. К. : Наук. думка, 1980. 139 с.

Вихованець І. Р. Варіантність і синонімія синтаксичних одиниць. *Рідне слово*. К. : Наук. думка, 1972. Вип. 6. С. 21–28.

Вихованець І. Р. Знахідний-родовий у заперечних реченнях // *Питання мовної культури*. К. : Наук. думка, 1976. Вип. 1. С. 68–73.

Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. К. : Наук. думка, 1980. 286 с.

Вихованець І. Р. Ранньою весною, тихими вечорами, цілими годинами. *Рідне слово*. Вип. 8. К. : Наук. думка, 1974.

Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. К. : Наук. думка, 1988. 256 с.

Гак В. Г. К типологии лингвистических номинаций // Языковая номинация: Общие вопросы : кол. монографія. М. : Наука, 1977. С. 230–294.

Горяний В. Д. Синтаксична синоніміка словосполучень і речень. *Українська мова і література в школі*. 1969. № 5. С. 26–28.

Городенська К. Г. Вираження неозначеної кількості засобами української мови / К. Г. Городенська. *Мовознавство*. 1978. № 4. С. 18–21.

Городенська К. Г. Деривація синтаксичних одиниць : [монографія] / Ін-т мовознавства; відп. ред. І. Р. Вихованець. К. : Наук. думка, 1991. 192 с.

Городенська К. Предикативно-валентна основа елементарного односкладного речення. *Українська мова*. 2001. № 1. С. 69–73.

Городенська К. Сполучники української мови : монографія / К. Г. Городенська. К. : Видавн. дім Дмитра Бураго, 2010. 204 с.

Гуйванюк Н. В. Проблеми граматичної синонімії сучасної української мови : спецкурс для студентів-філологів. Чернівці: ЧДУ, 1982. 20 с.

Гуйванюк Н. В. Синоніміка присвійних конструкцій. *Українська мова і література в школі*. 1993. № 1. С. 45–48.

Загнітко А. Ступені і рівні прийменниковості. *UCRAINICA, III: SOUČASNÁ UKRAJINISTIKA. Problémy jazyka, literatury a kultury*. С. 1 (IV Olomoucké symposium ukrajinistů. 28.–30. srpna 2008). С. 17–22.

Іваненко З. І. Прийменникові конструкції з допустовим значенням. *Українська мова і література в школі*. 1979. № 4. С. 24–28.

Іваненко З. І. Прийменникові конструкції із значенням місця в сучасній українській мові : монографія. Чернівці, 1974. 58 с.

Іваненко З. І. Прийменникові конструкції із значенням причини в українській мові : монографія. Чернівці, 1971. 82 с.

Іваненко З. І. Прийменникові конструкції мети в сучасній українській мові : монографія. Чернівці, 1975. 56 с.

Іваненко З. І. Прийменникові конструкції напрямку в сучасній українській мові. Чернівці, 1974. 58 с.

Іваненко З. І. Прийменникові конструкції часу в сучасній українській мові. Чернівці, 1967–1969. Ч. 1. 61 с.; Ч. 2. 69 с.

Йова А. І. Синоніміка прийменників із значенням причини в українській літературній мові. *Известия Крымского пединститута: историко-филологического ф-та.* 1960. Т. 33. Вып. 2. С. 35–49.

Кислякова Н. О. Співвідносні форми присудка. *Українська мова і література в школі.* 1980. 310. С. 39–43.

Колодяжний І. С. Із спостережень над синонімічними прийменниковими конструкціями. *Українська мова і література в школі.* 1955. № 5. С. 14–18.

Кононенко В. И. Синонимика синтаксических конструкций в современном русском языке : монографія. К. : Наук. думка, 1970. 143 с.

Кубрякова Е. С. Номинативные аспекты речевой деятельности. М. : Наука, 1986. 158 с.

Мельничайко В. Я. До питання про граматичну синоніміку. *Українська мова і література в школі.* 1970. № 9. С. 4–9.

Шмелева Т. В., Шмелев А. Д. Прагматические аспекты теории референции // Языковая деятельность в аспекте лингвистической прагматики. М., 1984. С. 97–136.

Шукіна І. Прийменники причинової семантики: структура і функції // *Українські прийменники: Синхронія і діахронія* : пробний зошит / за ред. проф. А.П. Загнітка. Донецьк : ДонНУ, 2003. С. 130–161.

Явір В. В. Неузгоджені означення, виражені непрямыми відмінками іменників та їх стилістичні особливості. *Українська мова і література в школі.* 1975. № 11. С. 42–49.

Языковая номинация (Общие вопросы). М., 1977. 359 с.

7.2 Додаткова

Вихованець І. Р. Чекати чого? що? чи чекати на що? *Питання мовної культури.* К., 1963. Вип. 3. С. 64–68.

Войцехівська В. Г. Варіантне керування дієслів. *Культура слова.* Вип. 21. К. : Наук. думка, 1981.

Габка К. Об изучении синтаксической синонимии. *Рус. яз. за рубежом.* 1986. № 1. С. 70–73.

Гуйванюк Н. В. Засоби вираження присвійності в українській мові. Чернівці: Вид-во Чернівецького ун-ту, 1975. 20 с.

Гуйванюк Н. В. Прийменникові конструкції з присвійним значенням. *Українське мовознавство.* 1979. №7. С. 41–47.

Гуйванюк Н. В. Родовий приналежності в сучасній українській мові. *Укр. мовознавство.* 1982 № 10. С. 41–48.

Кучурян Л. І. Інтерверсивні співвідношення синтаксичних одиниць у паралельних текстах. *Dialogul slavistilor la începutul secolului al XXI-lea.* Anul IV, nr. 1/2015. Cluj-Napoca : Casa Cărții de știință, 2015. P. 103–115.

Кучурян Л. І. Варіантність і синонімія на синтаксичному рівні. *Актуальні проблеми синтаксису: сучасний стан і перспективи дослідження* : програма, матеріали та тези доповідей Всеукр. наук. конф., присв. 100-річчю від дня народження проф. І. І. Слинька (28 листопада 2012 р.) / відп. за вип. Н. В. Гуйванюк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. С. 150–151.

Кучурян Л. І. Варіантність синтаксем в українських перекладах того самого тексту (на основі модифікаційних співвідношень). *Dialogul slavistilor la începutul secolului al XXI-lea.* Cluj-Napoca : Casa Cartii de stiinta. 2014. Anul III, nr. 1 / 2014. P. 88–97.

Кучурян Л. І. Метатаксічні співвідношення різноструктурних синтаксичних одиниць. *Dialogul slavistilor la începutul secolului al XXI-lea* : матеріали Междунар. научн. симпозиума (Клуж-Напока, Румыния, 21–23 мая 2015 г.). Клуж-Напока, 2015. С. 60–61.

Кучурян Л. І. Модифікаційні співвідношення синтаксичних конструкцій (на матеріалі перекладів Біблії українською мовою) / Л. І. Кучурян // *Науковий вісник Чернівецького університету* : зб. наук. праць / наук. ред. М. М. Попович. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. Вип. 678 : Романо-слов'янський дискурс. С. 19–26.

Кучурян Л. І. Транспозиційні кореляції прикметникових синтаксем у предикативних (вторинних) позиціях. *Науковий вісник Чернівецького університету* : зб. наук. праць / наук. ред. Бунчук Б. І. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. Вип. : 732–733 : Слов'янська філологія. С. 237–244.

Мельничайко В. Я. Робота з граматичними синонімами на уроках української мови в 4–8 класах. К. : Рад. школа, 1975.

Словники

Ганич, Олійник 1985: Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. К. : Гол. вид-во „Вища школа”, 1985. 360 с.

Городенська К. Г. Граматичний словник української мови: Сполучники / Городенська К. Г. К., Херсон : Ін-т укр. мови НАН України, Херсон. держ. ун-т, 2007. 349 с. [2].

Загнітко А. П., Данилюк І.Г., Ситар Г.В., Щукіна І.А. Словник українських прийменників. Донецьк: ТОВ ВКФ „БАО”, 2007.

Золотова Г. А. Синтаксический словарь: Репертуар элементарных единиц русского синтаксиса. М.: Наука, 1988. 440 с.

Єрмоленко С. Я. Українська мова : короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, О. Г. Тодор; за ред. Єрмоленко С. Я. К. : Либідь, 2001. 224 с.

Мала філологічна енциклопедія : [довідник] / укл. : О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк. К. : Довіра, 2007. 478 с.

Трофімчук М. Латинсько-український словник / Мирослав Трофимчук, Олександра Трофімчук / за ред. М. Трофімчука. Львів : ЛБА, 2001. 690 с.

Українська мова : [енциклопедія]. К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Кульбабська О. В. Персональний сайт науковця: <http://kulbabska.com/for-students>
2. Дистанційна освіта. Режим доступу: www.chnu.cv.ua
3. Вікіпедія Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki
4. ukrainkamova.narod.ua/Links/Syntaks/218.HTM
5. www.ukrlib.com.ua/sochm/printout.php?id=542
6. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>).
7. Бібліотека української поезії (<http://poetry.uazone.net>).
8. Просвіта (<http://www.internet.net.lib>).
9. Бібліотека «Українського міста» (Чикаго) (<http://ukrtown.com.library>).
10. UkrLib (<http://ukrlib.com.ua>).
11. Сучасна українська література (<http://ukrlit.kma.mk.ua>).
12. Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>).
13. Український центр (<http://ukrcenter.com>).
14. Історія України (<http://www.uahistory.cjb.net>).
15. <http://www.day.kiev.ua>.
16. <http://www.chl.kiev.ua>.
17. <http://www.akademia-ps.com.ua>
18. <http://www.vintest.org.ua>.